

**NOVA
UNIVERZA**

DIGNITAS

Revija za človekove pravice

Slovenian journal of human rights

ISSN 1408-9653

Pravica do zasebnosti in detektivska dejavnost
Zoran Stevanović

Article information:

To cite this document:

Stevanović, Z. (2018). Pravica do zasebnosti in detektivska dejavnost, Dignitas, št. 53/54, str. 202-220.

Permanent link to this document:

<https://doi.org/10.31601/dgnt/53/54-11>

Created on: 07. 12. 2018

To copy this document: publishing@nova-uni.si

For Authors:

Please visit <http://revije.nova-uni.si/> or contact Editors-in-Chief on publishing@nova-uni.si for more information.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© Nova univerza, 2018

**NOVA
UNIVERZA**

FAKULTETA ZA SLOVENSKE
IN MEDNARODNE ŠTUDIJE

**NOVA
UNIVERZA**

EVROPSKA PRAVNA
FAKULTETA

**NOVA
UNIVERZA**

FAKULTETA ZA DRŽAVNE
IN EVROPSKE ŠTUDIJE

Pravica do zasebnosti in detektivska dejavnost

Zoran Stevanović

1. Uvod

Ljudje so se začeli zavedati pomena zasebnosti in pomembnosti pravice do zasebnosti že zelo zgodaj. Pomemben povod za zavedanje te pravice in njeno potenciranje je bilo delo pisatelja Georga Orwela (1984), ki je prvi uporabil besedno zvezo »Veliki brat«. Pravica do zasebnosti je kmalu postala temeljna človekova pravica, demokratične države pa so jo zavarovale v ustavi ter v številnih drugih pravnih aktih in mednarodnimi dokumenti.

Pravica do zasebnosti je osebnostna pravica, ki pripada vsakemu človeku že s samim njegovim obstojem. Tako se kot osebnostne pravice štejejo tudi pravice, ki pripadajo človeku v socialnem odnosu z drugimi in kot take varujejo človekovo osebnost¹. Z razvojem človeštva se je razvijalo tudi varstvo njegovih pravic, kar dokazuje, da se krog pravic ne sme zapirati². Pravico do zasebnosti pridobi vsakdo že ob rojstvu in jo čuti že nagonsko. To pomeni, da posamezniku ni potrebno pravno znanje, da bi vedel, kdaj mu je ta pravica kršena³. Te pravice ni mogoče uvrstiti v eno pravno področje, ampak jo je treba obravnavati multidisciplinarno, z vidika javnega in socialnega prava, pri čemer je sama pravica centralni pravni fenomen⁴.

V okviru mednarodnega prava je bila pravica do zasebnosti prvič opredeljena v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah in svoboščinah (SDČP, *Universal declaration on human rights*), sprejeti s strani Generalne skupščine Združenih narodov (ZN) leta 1948. Enako dikcijo pa je možno zaslediti tudi v Mednarodnem paktu o državljanskih in političnih pravicah (MPDPP, *International co-*

¹ Finžgar, Osebnostne pravice, 1985, str. 44.

² Polajnar-Pavčnik, Temeljne pravice kot osebnostne pravice, 1997, str. 82.

³ Rovšek, Pravna ureditev in praksa v Sloveniji, 2005, str. 31.

⁴ Lampe, Sistem pravice do zasebnosti, 2004, str. 56.

venant on civil and political rights, Uradni list RS, št. 7/71), kjer je prepovedano vmešavanje v človekovo zasebnost. V okviru Evropske unije (EU) je pravica do zasebnosti zavarovana s 7. in 8. členom Listine o temeljnih pravicah (*Charter of fundamental rights of the European union*), Resolucija 428 (1970) pa v paragrafu C 7 vse države članice zavezuje, da svojo nacionalno zakonodajo uskladijo z navedeno listino⁵.

Zagotovo pa je najpomembnejši dokument glede človekovih osebnih pravic in svoboščin Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in svoboščin (EKČP), ki daje v 8. členu vsakomur pravico do spoštovanja svojega zasebnega in družinskega življenja, doma in dopisovanja, posege v zasebnost pa dovoljuje le v primerih, določenih z zakonom, oziroma ko je to nujno potrebno, da se zavaruje državna in javna varnost, da se prepreči nered in zločin oziroma da se zavarujejo ekonomska blaginja države ter pravice in svoboščine drugih. Na podlagi EKČP deluje Evropsko sodišče za človekove pravice, zaradi česar se oblikuje judikatura.

Tudi Republika Slovenija je demokratična država, ki je pravico do zasebnosti zavarovala z najvišjim pravnim aktom, Ustavo RS (Uradni list RS, št. 33/91, št. 68/06, št. 69/04, št. 24/03, št. 66/00 in št. 42/97), ki v členih od 34 do 38 strogo določa, da ne sme nihče nezakonito posegati v človekove pravice in svoboščine. Ob upoštevanju načela, da je prepovedano vse, kar ni izrecno dovoljeno, so z Ustavo RS prepovedani vsi posegi v človekove pravice, ki niso izrecno dovoljeni. Tako se v pravico do zasebnosti lahko poseže samo v primeru, ko obstaja zakonsko podprt močnejši interes drugih⁶.

V Ustavi RS je pravica do zasebnosti opredeljena v 35. členu, medtem ko so z Ustavo zavarovane še pravice do:

- osebnega dostojanstva in varnosti,
- nedotakljivosti človekove telesne in duševne celovitosti, njegove zasebnosti ter osebnostnih pravic,
- nedotakljivosti stanovanja,
- varstva pisem in drugih občil,
- varstva osebnih podatkov.

Ustava je tako dobro zavarovala pravico posameznika do zasebnosti, pri čemer so določila Ustave večinoma usklajena z 8. členom EKČP. Kljub temu pa lahko ugotovimo, da se dikciji 8.

⁵ Žurej, Pravica do zasebnosti, Zbornik znanstvenih razprav, št. LXI, 2001 str. 152.

⁶ Klemenčič/Kečanovič/Žaberl, Vaše pravice v policijskih postopkih, 2002, str. 96.

člena EKČP in 35. člen Ustave razlikujeta. 8. člen EKČP v drugem odstavku izrecno omejuje posege države v posameznikovo zasebnost, medtem ko 35. člen Ustave tega sploh ne opredeljuje. Po Ustavi RS so dovoljeni posegi v posameznikovo zasebnost samo v primeru, ko je izkazan močnejši interes drugih oziroma je lahko pravica do zasebnosti omejena samo s pravicami drugih, kar je navedeno v 2. odstavku 15. člena Ustave. Tako se pojavi vprašanje, kako je posameznik sploh zavarovan pred posegi državne oblasti v njegovo zasebnost, glede na to, da Ustava tega ne opredeljuje. Tu se lahko smiselno uporabi 8. člen Ustave RS, s katerim se je Slovenija zavezala k spoštovanju podpisanih mednarodnih pogodb in dokumentov. Tako je 8. člen EKČP tisti, ki v Sloveniji dobro varuje posameznikovo pravico do zasebnosti pred posegi državne oblasti⁷ (Tekavec 2010).

Kot vidimo je pravica do zasebnosti občutljiva tema, v današnjem svetu pa je z razvojem tehnologije in določenih dejavnosti prišlo tudi do porasta kršitev te pravice. Tudi v Sloveniji je mogoče zaznati vedno več kršitev te pravice, pri čemer izstopa detektivska dejavnost. Sami posegi v zasebnost z detektivsko dejavnostjo pa so postali odmevni šele v zadnjih letih, saj je detektivska dejavnost prisotna šele od sredine 90. let prejšnjega stoletja.

3. člen Zakona o detektivski dejavnosti (ZDD, Uradni list RS, št. 32/94, št. 96/02, št. 7/03, št. 90/05, št. 113/05, št. 60/07, št. 96/07 in št. 29/10) detektivsko dejavnost definira kot zbiranje in posredovanje informacij, ki so pridobljene z zakonsko določenimi pravicami. To pomeni, da gre za strogo specifično gospodarsko dejavnost, njeno izvajanje pa je določeno z zakonom, prav tako pa so strogo določena področja zbiranja informacij⁸. Detektivsko dejavnost opravljajo detektivi, ki jih stranka postavi za svoje zastopnike in pooblaščenke.

Tako detektiv zbira informacije za uveljavljanje zakonitega interesa svoje stranke. Pri svojem delu so detektivi vezani na Kodeks poklicne etike detektivov, kjer je določen tip informacij, ki jih detektiv lahko zbira, prav tako pa so določene njegove pravice in obveznosti. Detektiv mora upoštevati tudi določbe drugih zakonov, ki so povezani z njegovo dejavnostjo, predvsem pa ne sme

⁷ Tekavec, Odškodninskopravno varstvo pravice do osebne življenja in komunikacijska zasebnost, 2010, str. 27.

⁸ Predpisi o detektivski dejavnosti, 2003, http://www.detektivska-zbornica-rs.si/slo/detektiv_2006.pdf (zadnjič obiskano: 20.06.2010)

prevzemati dela policije, tožilstva in preiskovalnega sodnika⁹. To pomeni, da ne sme raziskovati uradno pregonljivih kaznivih dejanj, ampak le tista kazniva dejanja, katerih pregon se začne na zasebno tožbo.

Detektivsko dejavnost detektivi načeloma opravljajo kot samostojni podjetniki, lahko pa so povezani v detektivsko družbo, ki je pravna oseba. V tem primeru je pravna oseba lahko le osebna družba, kar so d.n.o., komanditna družba in tiha družba. Druge pravnoorganizacijske oblike so zaradi specifičnosti dejavnosti prepovedane¹⁰.

V zvezi z opravljanjem detektivske dejavnosti in odnosom te dejavnosti do pravice do zasebnosti se pojavljajo številna vprašanja glede poseganja v človekovo zasebnost z opazovanjem, zasledovanjem, snemanjem, fotografiranjem in zakonitostjo pridobivanja informacij na ta način¹¹. Tako detektivska dejavnost sproži diskusijo o dovoljenosti in nedovoljenosti, zaradi česar je detektivsko dejavnost težko zakonsko uokviriti¹². Da bi lahko detektiv opravljal svoja dela in naloge tako, da ne krši pravice do zasebnosti, mora poznati človekove pravice in svoboščine ter njihove zakonske varovalke, saj lahko le tako razlikuje dovoljeno od nedovoljenega¹³. Glede na to, da v okviru detektivske dejavnosti obstaja zakonska praznina, si detektivi močno pomagajo s trenutno judikaturο, kjer je sodišče ugotavljalo, ali je šlo za poseg v posameznikovo zasebnost. Zaradi mlade dejavnosti in s tem redkih sodnih primerov judikatura še ni v celoti izoblikovana. Sama pravila glede detektivske dejavnosti so se izoblikovale v zahodnem svetu, kjer je ta dejavnost prisotna dalj časa.

2. Zasebnost in detektivska dejavnost

»Detektivi imajo poseben zakonsko urejen položaj, vendar pa sami ne smejo presoјati, kaj je pri opravljanju tega poklica dovoljeno in kaj ne. Načelo zakonitosti je tako tudi na tem področju eno od vodilnih pravne države, kajti opravljanje tega dela (pokli-

⁹ Kotnik, Prepovedi v detektivski dejavnosti, 1999, str. 163.

¹⁰ Zakon o detektivski dejavnosti, Uradni list RS, št. 32/94, št. 96/02, št. 7/03, št. 90/05, št. 113/05, št. 60/07, št. 96/07 in št. 29/10

¹¹ Čas, Pravice detektivov: sodna praksa, Detektiv št. 1-2, str. 51-52.

¹² Kotnik, Prepovedi v detektivski dejavnosti, 1999, str. 168.

¹³ Renčelj, Izvajanje detektivskih storitev, 1997, str. 279.

ca) velikokrat pomeni tudi poseg v človekovo zasebnost oziroma pravico do informacijske zasebnosti.«¹⁴

2.1. Prekrški zoper zasebnost v detektivski dejavnosti

Prekršek kot kaznivo ravnanje je po svoji teži, negativnosti in pridobljeni koristi storilca, manjši od kaznivega dejanja. Zakon o prekrških (ZP-1, Uradni list RS št. 7/03, št. 23/05, št. 55/05, št. 70/06 in št. 3/07) prekršek opredeljuje kot dejanje, ki pomeni kršitev določil določenega pravnega akta, pri čemer je zanj predpisana določena sankcija. Prekršek pa je mogoče storiti tako s storitvijo kot z opustitvijo¹⁵.

ZDD opredeljuje prekrške v kazenskih določbah, in sicer v 28. členu ter določa globo, ki jo pristojni organ izreče ob ugotovljenih prekrških. Prekrški, povezani s pravico do zasebnosti, so navedeni predvsem v prvem odstavku 28. člena, točneje v 2., 3., 4., 5. in 6. točki.

2. točka 1. odstavka 28. člena ZDD prepoveduje detektivu prepoveduje zbiranje informacij, do katerih ni upravičen. Pri tem se ta kazenska določba veže na 9. člen istega zakona, ki točno opredeljuje, katere informacije detektiv lahko zbira. Tako se detektiva kaznuje z globo, če zbira informacije, ki niso navedene v 9. členu ZDD.

3. točka 1. odstavka 28. člena ZDD določa kot prekršek opustitev dejanja, ki jo stori detektiv, če osebe ne opozori, da podatke daje prostovoljno. Tudi ta kazenska določba se veže na 9. člen tega zakona, ki poudarja, da je osebo treba opozoriti na prostovoljnost pri dajanju kakršnihkoli informacij.

ZDD v 4. točki 1. odstavka 28. člena prav tako določa kot prekršek opustitev dejanja, ki jo stori detektiv, če ne zavaruje podatkov v obsegu in na način, ki ga določi minister za notranje zadeve. Ta kazenska določba je vezana na 2. odstavek 11. člena, ki ministra za notranje zadeve pooblašča, da natančno določi postopek zavarovanja osebnih podatkov pri detektivu.

Nadalje ZDD v 5. točki 1. odstavka 28. člena opredeljuje, da detektiv stori prekršek, če ne varuje pridobljenih podatkov kot po-
klicno ali poslovno tajnost, kar se nanaša na detektivovo zavezo

¹⁴ Stališče zbornice o nezakonitem delovanju detektivov, 2008, http://detektivska-zbornica-rs.si/slo/detektiv_2008.pdf (zadnjič obiskano: 16.7.2010).

¹⁵ Zakon o prekrških 1 (Uradni list RS št. 7/03, št. 23/05, št. 55/05, št. 70/06 in št. 3/07).

k molčečnosti. Ta kazenska določba se nanaša na prvi in drugi odstavek 12. člena, ki detektivu nalaga, da ne sme nobene informacije pridobljene pri opravljanju svojih del in nalog v okviru detektivske dejavnosti posredovati tretjim osebam.

6. točka 1. odstavka 28. člena pa se kot kazenska določba neposredno navezuje na 13. člen tega zakona, ki detektivom nalaga, da ne smejo opravljati nalog, ki so v pristojnosti policije in pravosodnih organov ter da ne smejo uporabljati prikritih policijskih ukrepov, s čimer bi lahko dejansko kršili posameznikovo pravico do zasebnosti.

Detektiv lahko stori prekršek tudi tako, da krši določila Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1, Uradni list RS, št. 86/04 in št. 94/07), ki varuje posameznika, na katerega se podatki nanašajo.

Prekrške zoper zasebnost, s kršitvijo določil ZVOP-1, lahko detektiv stori tako, da nezakonito obdeluje osebne podatke posameznika ali jih obdeluje brez posameznikovega dovoljenja. Prav tako detektiv krši določila tega zakona, če podatkov ne zavaruje pravilno ali jih nezakonito posreduje tretji osebi. Prekršek po ZVOP-1, ki se nanaša na pravico do zasebnosti nastane, tudi če detektiv posameznika ne obvesti o obdelavi njegovih podatkov in če teh podatkov po koncu obdelave ne uniči. Kot prekršek pa ZVOP-1 opredeljuje tudi kršitev pravic posameznika, ki so opredeljene v tem zakonu.

2.2. Kazniva dejanja zoper zasebnost v detektivski dejavnosti

7. člen KZ-1 določa: »Kaznivo dejanje je protipravno dejanje, ki ga zakon zaradi njegove nevarnosti določa kot kaznivo dejanje in hkrati določa njegove znake in kazen zanj.« Tudi kaznivo dejanje se lahko stori tako s storitvijo kot z opustitvijo.

Kazniva dejanja, ki jih lahko detektiv stori zoper pravico do zasebnosti posameznika so:

neupravičena osebna preiskava, ki je ob izpolnjenih zakonskih pogojih dovoljena le uradnim osebam (136. člen, KZ-1),

- neupravičeno prisluškovanje in zvočno snemanje. To kaznivo dejanje se nanaša predvsem na uporabo snemalnih tehničnih sredstev, ki pa jih detektiv lahko uporabi le v primeru, da oseba to dovoli. V nasprotnem stori kaznivo dejanje (137. člen, KZ-1),

- neupravičeno slikovno snemanje. Elementi storitve tega ka-

znivega dejanja so v detektivski dejavnosti podani takrat, ko detektiv s slikovnim posnetkom občutno poseže v osebno življenje posameznika (138. člen, KZ-1),

- kršitev tajnosti občil. To kaznivo dejanje stori detektiv, če se brez privolitve posameznika seznani z vsebino njegovih občil (pisma in vse vrste zasebnih sporočil) (139. člen, KZ-1),

- kršitev nedotakljivosti stanovanja, ki ga detektiv v okviru opravljanja svoje dejavnosti stori, če brez dovoljenja lastnika vstopi v tuje stanovanje ali zaprt prostor (141. člen, KZ-1),

- neupravičena izdaja poklicne skrivnosti. To kaznivo dejanje detektiv stori v kolikor krši svojo zavezo k molčečnosti (142. člen, KZ-1),

- zloraba osebnih podatkov. Kaznivo dejanje detektiv stori, če od osebe nezakonito pridobi osebne podatke ali jih uporablja brez njene privolitve (143. člen, KZ-1).

2.3. Primerjava policijskih prikritih ukrepov in detektivske dejavnosti

Zakon o kazenskem postopku (ZKP, Uradni list RS, št. 63/94, št. 25/96, št. 96/04, št. 8/06, št. 32/07) v členu 149/a opredeljuje prikrite policijske ukrepe:

»Če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja oziroma organizira izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj, navedenih v četrtem odstavku tega člena, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da policisti z drugimi ukrepi tega dejanja ne morejo odkriti, preprečiti ali dokazati oziroma bi bilo to povezano z nesorazmernimi težavami, se lahko zoper to osebo odredi tajno opazovanje.«

Tako ZKP policistom dovoljuje, da v zakonitih primerih neprekinjeno opazujejo, sledijo s tehničnimi napravami, video snemajo ter fotografirajo gibanje in aktivnosti osumljencev. Tako se tajno opazovanje lahko izvaja na krajih, ki so javno dostopni ali vidni z javnega kraja, v zasebnem prostoru pa le z dovoljenjem lastnika.

Tajno policijsko delovanje se lahko izvaja le z odredbo državnega tožilca oziroma preiskovalnega sodnika, odvisno od vrste kaznivega dejanja.

Iz tega lahko sklepamo, da imajo policisti s prikritimi ukrepi mnogo večja pooblastila za poseg v pravico do zasebnosti od detektivov, kar se kaže predvsem v zakonsko podprtem močnejšem

interesu drugih¹⁶.

ZDD detektivom prepoveduje izvajanje prikritih policijskih ukrepov in drugih metod, ki jih v skladu z zakonom izvajajo službe državnih organov.

Pojavlja se vprašanje, kdaj sploh gre za tajno opazovanje. Samo opazovanje objektov in zasede, ki jih izvajajo policisti in pri tem ne uporabljajo tehničnih sredstev, še niso prikriti preiskovalni ukrepi, ki jih opredeljuje 149/a člen ZKP, čeprav se izvajajo prikrito, zaradi česar zanje ni potrebna odredba državnega tožilca ali preiskovalnega sodnika. To zadevo bi moral ZDD bistveno bolje opredeliti in detektivom dati možnost razgovora, opazovanja in sledenja z dokumentiranjem.¹⁷

2.4. Zakonita in nezakonita dejanja detektivov

Detektivska dejavnost v Sloveniji še ni dobro uokvirjena, sam ZDD pa je razmeroma jasen. Če bi ljudje posegali po pripadajočih pravnih sredstvih, v primerih, ko jim je pravica do zasebnosti kršena in če bi se organi pregona ter organi nadzora v detektivski dejavnosti bolj posvečali tem vrstam negativnih ravnanj, bi se posegi v pravico do zasebnosti zmanjšali na minimum. Slaba zakonodaja ne sme biti razlog za neukrepanje ob ugotovljenih neupravičenih posegih v zasebnost.¹⁸

Najpomembnejši mejnik, ki detektivovo delo ločuje med dopustnim in nedopustnim, je posameznikova pravica do zasebnosti.

Dvoršak (2002) ločuje dejanja, ki jih storijo detektiv pri opravljanju rednih del in nalog v okviru detektivske dejavnosti, na dopustna in nedopustna. Detektivu je dovoljeno, da s snemanjem dokumentira vse, kar bi sicer lahko videl in prav tako posnel vsak drug posameznik. Tako lahko tudi v zaprtih prostorih posname vse, kar je vidno z javnega prostora in kar lahko vidi vsak drug posameznik, ki se na tem javnem prostoru nahaja, ne da bi za to uporabil kakršnakoli sredstva¹⁹.

Za detektiva je prepovedan kakršenkoli naklepni vstop na tujo lastnino, ki je označena kot zasebna, oziroma na katero je vstop prepovedan. Posameznika nikakor ne sme fotografirati ali kako

¹⁶ Klemenčič/Kečanović/Žaberl, Vaše pravice v policijskih postopkih, 2002, str. 98.

¹⁷ Petek, O detektivskem delu v Sloveniji, Detektiv št. 1-2, 2008, str. 4-5.

¹⁸ Čeferin, Siva polja ne morejo biti izgovor. http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/objektiv/1042292822 (zadnjič obiskano: 22.6.2010)

¹⁹ Dvoršak, Detektiv: taktika in metodika poizvedovanja in primeri, 2002, str. 89.

drugače slikovno dokumentirati v prostorih, kjer ta posameznik pričakuje zasebnost²⁰. Detektiv se ne sme nikoli izdajati za drugo osebo ter na tak način protipravno pridobivati informacije, prav tako pa ne sme uporabljati posebnih sredstev ali pomagala, ki bi mu pripomogla pri opazovanju posameznika ali kraja, ki sicer drugim ljudem na javnem kraju ne bi bil viden. Prav tako detektiv ne sme opazovati posameznika, ki se je naklepno zaščitil pred opazovanjem drugih.²¹

2.5. Načelna mnenja glede detektivske dejavnosti in zasebnosti

2.5.1. Komisija za preprečevanje korupcije

Načelno mnenje Komisije²² št. 119 z dne 30. 1. 2008 govori, da ZDD detektivom daje pravico, da v primerih določenih z zakonom posegajo v človekove ustavne pravice. Pri tem morajo spoštovati ustavno pravico do zasebnosti. S tem ko je država detektivom podelila možnost, da posegajo v človekove pravice, se pričakuje, da bodo spoštovali vse pravne akte, ki se tičejo detektivske dejavnosti.²³

V drugem poglavju tega načelnega mnenja so opredeljeni prikriti preiskovalni ukrepi, ki jih delavcem Slovenske obveščevalne varnostne agencije (SOVA), dovoljujeta Zakon o SOVI (ZSOVA, Uradni list RS, št. 81/06) in Zakon o obrambi (ZObr, Uradni list RS, št. 103/04). Prav tako so opredeljeni prikriti preiskovalni ukrepi, ki jih delavcem policije dovoljuje ZKP.

V tretjem poglavju načelnega mnenja se je Komisija opredelila glede prijave, ki jo je prejela od posameznice, da ji je bila kršena pravica do zasebnosti, s tem, ko jo je v času bolniškega staleža detektiv v korist delodajalca opazoval, fotografiral in nadzoroval, ne da bi jo pred tem o tem obvestil. Metode, ki jih je detektiv pri tem uporabljal, naj bi bile enake prikritim preiskovalnim ukrepom državnih organov.

²⁰ Dvoršak (2002) kot prostore, kjer posameznik pričakuje zasebnost, navaja tudi zdravniško ambulantno, slačilnico in toaletne prostore.

²¹ Dvoršak, Detektiv: taktika in metodika poizvedovanja in primeri, 2002, str. 90.

²² Komisija za preprečevanje korupcije je samostojen in neodvisen državni organ, ki izvaja naloge s področja preprečevanja korupcije (Zakon o preprečevanju korupcije, ZPKor, Uradni list RS, št. 2/04).

²³ Načelno mnenje Komisije za preprečevanje korupcije št. 119, z dne 30.1.2008. <http://www.kpk-rs.si/index.php?id=36&show=282&podrocje=&leto=&mesec=&cHash=d325580e52> (zadnjič obiskano: 8.7.2010)

V prvi vrsti je Komisija ugotovila, da ZDD omenjene storitve v 9. členu sploh ni opredeljeval, zaradi česar je detektiv sploh ne bi smel izvajati. Prav tako Komisija ugotavlja, da je detektiv ravnal nezakonito, saj nadzorovane osebe ni obvestil o svojih ukrepih. Prav tako je brez njene privolitve obravnaval njene osebne podatke in jih posredoval drugi osebi, in sicer naročniku storitev. Detektiv sploh ne bi smel uporabljati prikritih preiskovalnih ukrepov, ki pripadajo državnim organom.

Nadalje Komisija pristojnemu organu predlaga sankcioniranje po 28. členu ZDD in opozarja na obstoj elementov kaznivega dejanja zoper človekove pravice in svoboščine. Prav tako opozarja, da je bilo dejanje detektiva kršitev dolžnosti vestnega opravljanja detektivskega poklica in kršitev določil Kodeksa detektivske poklicne etike.

Komisija je mnenja, da *»po občin pravnih in civilizacijskih načelih nihče ne more imeti upravičene koristi od storitev oziroma ravnanj, ki drugemu povzročajo škodo in kršijo pravila družbenega reda.«*

Komisija torej meni, da je detektiv z nezakonitim delovanjem pridobil drugemu korist, zaradi česar njegovo dejanje ustreza definiciji korupcije po Zakonu o preprečevanju korupcije.²⁴

2.5.2. Informacijska pooblaščenka

Informacijska pooblaščenka²⁵ (pooblaščenka) se je pri podajanju svojih mnenj v zvezi s kršenjem pravice do zasebnosti v detektivski dejavnosti osredotočila predvsem na obdelavo osebnih podatkov s strani detektivov in njihovega nadziranja oseb pri koriščenju bolniške odsotnosti od dela.

Splošna pravna podlaga za ravnanje z osebnimi podatki je navedena v 8. členu ZVOP-1. Isti zakon pa v prvem odstavku 10. člena podrobneje obravnava obdelavo osebnih podatkov v zasebnem sektorju, kamor spada tudi detektivska dejavnost. Tu je določeno, da se lahko osebni podatki v zasebnem sektorju obdelujejo le v skladu z zakonom oziroma z osebno privolitvijo posameznika. Ne glede na to pa se lahko v zasebnem sektorju obdelujejo podatki tudi v skladu s tretjim odstavkom 10. člena ZVOP-1, vendar le v

²⁴ Zakon o preprečevanju korupcije (Uradni list RS št. 2/04).

²⁵ Informacijski pooblaščenec je samostojen in neodvisen državni organ za varstvo osebnih podatkov (Zakon o informacijskem pooblaščenju, ZInfP, Uradni list RS, št. 113/2005).

primeru, da posameznikov interes prevlada nad zasebnim.²⁶

Pooblaščenka se je v tem mnenju opredelila tudi glede pravice do zasebnosti pri pridobivanju osebnih podatkov od upravljavcev zbirke osebnih podatkov. V skladu z 10. členom ZDD je upravljavec zbirke podatkov detektivu dolžan nuditi samo podatke iz evidence registriranih vozil (registrsko označbo, podatke o lastniku in vozilu), registra stalnega prebivalstva ali centralnega registra prebivalstva (podatke o stalnem in začasnem prebivališču), evidence zavarovancev (podatke o zaposlitvi), slovenskega ladijskega registra in registra zrakoplovov

Upoštevajoč ta člen, se je pooblaščenka opredelila glede zbiranja osebnih podatkov o dolžniku iz sodnega registra, ki jih detektiv potrebuje za svojo stranko (upnika), pri čemer je navedla, da detektiv ne sme za stranko v nobenem primeru zbirati osebnih podatkov iz sodnega registra, ki jih upniku sicer dovoljuje 51. člen Zakona o sodnem registru²⁷ (ZSR, Uradni list RS, št. 13/94, št. 91/05, št. 33/07, št. 54/07 in št. 49/2009)

Pooblaščenka je glede pravice do zasebnosti v detektivski dejavnosti podala tudi mnenje glede detektivovega zbiranja podatkov od lečečega zdravnika osebe, ki jo detektiv obravnava. Če je oseba v bolniškem staležu in delodajalec detektiva pooblasti, da ugotavlja morebitno zlorabo bolniškega staleža, lahko detektiv od zdravnika zahteva, da mu posreduje določene podatke glede bolniškega staleža. Zdravnik je pri dajanju podatkov sicer omejen z Zakonom o zdravniški službi (ZZdrS, Uradni list RS, št. 98/99, št. 67/02, št. 15/03, št. 45/03, št. 36/04, št. 72/06, št. 58/08), pri čemer pa je treba poudariti, da se te omejitve nanašajo le na zdravstveno stanje bolnika in na razloge za nastanek zdravstvenega stanja. Zdravnik pa je dolžan dati detektivu, ki je pooblaščen s strani delodajalca, podatke o bolniškem redu, torej o navodilih in dovoljenjih, ki jih je zdravnik posredoval osebi v bolniškem staležu. To je potrebno zaradi upoštevanja pravic in obveznosti iz pogodbe o zaposlitvi²⁸. Da ne bi detektiv kršil posameznikove pravice do

²⁶ Mnenje informacijske pooblaščenke št. 0712-233/2009/2, [http://www.ip-rs.si/varstvo-osebnih-podatkov/iskalnik-po-odlocbah-in-mnenjih/odlocbe-in-mnenja-varstvo-osebnih-podatkov/?tx_jzvopdecisions_pi1\[showUid\]=1697&tx_jzvopdecisions_pi1\[highlightWord\]=detektiv&cHash=f9f69c3aec](http://www.ip-rs.si/varstvo-osebnih-podatkov/iskalnik-po-odlocbah-in-mnenjih/odlocbe-in-mnenja-varstvo-osebnih-podatkov/?tx_jzvopdecisions_pi1[showUid]=1697&tx_jzvopdecisions_pi1[highlightWord]=detektiv&cHash=f9f69c3aec) (zadnjič obiskano: 13.7.2010).

²⁷ Upnik ima pravico do vpogleda in izpisa podatkov iz sodnega registra o tem, ali je določena oseba družbenik v subjektu vpisa, v katerem subjektu vpisa je družbenik in kakšen je njen poslovni delež (Zakon o sodnem registru, ZSReg, Uradni list RS, št. 13/94, št. 91/05, št. 33/07, št. 54/07 in št. 49/2009).

²⁸ Zdravnik je dolžan detektivu posredovati podatke o navodilih v bolniškem staležu, ker so določbe 34. člena v zvezi s 111. členom Zakona o delovnih razmerjih (ZDR, Uradni list RS št. 42/02, št. 79/06,

zasebnosti, mora izvajati nadzor osebe v bolniškem staležu tako, da ne nadzira njenega zdravstvenega stanja, ampak le to, ali oseba opravlja pridobitno dejavnost v bolniškem staležu, ali je prisotna v kraju bivanja in ali se drži navodil zdravnika.

2.5.2. Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ)

Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) se je v svojem mnenju glede pravice do zasebnosti in opravljanja detektivske dejavnosti osredotočilo samo na protiprisluškovalni pregled²⁹ osebe. Tako je opredelilo svoj pogled na problemsko vprašanje, ki se nanaša na določbe ZDD o opravljanju protiprisluškovalnih ukrepov, ki jih izvajajo detektivi v okviru svoje dejavnosti in povezavo teh ukrepov z določbami ZDD, ki detektivom prepovedujejo uporabo metod in sredstev, ki so v pristojnosti policije in državnih organov.

MNZ je ugotovilo, da se detektivski proti prisluškovalni pregledi ne morejo enačiti s prikritimi metodami policije, SOVE in Ministrstva za obrambo, zaradi česar ne obstaja zakonska podlaga za omejevanje proti prisluškovalnih pregledov v detektivski dejavnosti.³⁰

MNZ v tem mnenju opozarja, da je izrednega pomena detektivovo obveščanje pristojnih organov, če pride do podatka o storitvi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti.

MNZ je podalo svoje stališče tudi v zvezi z detektivskim nadzorom nad osebo v bolniškem staležu, pri čemer je poudarilo, *»da je za uspešno in objektivno realizacijo ugotavljanja, ali zavarovaneč spoštuje začasno zadržanost od dela (bolniški dopust), treba zbrati obvestila, ki pa se zbirajo z opazovanjem iz sredstev javnega obveščanja, neposrednim razgovorom z osebo ter od tretjih oseb, torej s pomočjo t.i. poizvedovalne dejavnosti.«* Vsako drugačno pridobivanje informacij s strani detektivov bi lahko pomenilo kršitev posameznikove pravice do zasebnosti

Tako dejavnost lahko opravljajo samo detektivi v skladu s 3. in 9. členom ZDD

št. 103/07) v odnosu do določb ZZdrS specialne določbe (Mnenje informacijske pooblaščenke št. 0712-1098/2007/2 z dne 8. 1. 2008).

²⁹ Protiprisluškovalni pregled je pregled osebe, vozila ali prostora, z namenom najdbe morebitnih prisluškovalnih naprav, nameščenih s strani tretje osebe.

³⁰ Mnenje MNZ, http://www.detektivska-zbornica-rs.si/slo/detektiv_2006.pdf (zadnjič obiskano: 15.7.2010).

2.6. Judikatura glede poseganja v pravico do zasebnosti s strani detektivov

Glede na to, da je v Sloveniji detektivska dejavnost še zelo mlada, judikatura glede poseganja v zasebnost v okviru te dejavnosti še ni dobro oblikovana. V zadnjem času je medijsko zelo odmeval primer, na katerega se bom osredotočil.

Prvostopenjsko sodišče je ugotovilo, da je delodajalec sumil, da delavec v podjetju bolniški stalež zlorablja tako, da se v tem času ukvarja s pridobitno dejavnostjo. Zato je detektiva pooblastilo, da ugotovi morebitno negativno ravnanje delavca. Sodišče je nadalje ugotovilo, da je detektiv opravljal naloge, ki so v pristojnosti policije in drugih državnih služb, saj je osebi tajno sledil in jo opazoval, kar mu je z ZDD izrecno prepovedano.³¹

Tako je detektiv protipravno pridobil informacije, da se je delavec v času bolniškega staleža ukvarjal s pridobitno dejavnostjo, in sicer kot voznik inštruktor. Glede na to, da je bilo sodišče mnenja, da lahko posameznik tudi na javnem kraju pričakuje zasebnost, je ravnanje detektiva spoznalo kot kršitev delavčeve pravice do zasebnosti. Delodajalec pa detektivu s pooblastilom ne more dodeliti več pravic, kot jih ima sam.

Delavec je v tožbi zoper detektiva navedel, da ga je detektiv tudi neupravičeno snemal in da je zaradi njegovega protipravnega delovanja ostal brez službe. Kljub temu sodišče detektiva ni spoznalo za odškodninsko odgovornega, saj je presodilo, da ni nastala pravno priznana škoda.

Zoper sodbo prvostopenjskega sodišča je tožnik vložil pritožbo, nakar je o zadevi odločalo višje sodišče, ki je potrdilo sodbo prvostopenjskega sodišča.

Višje sodišče je v svoji sodbi potrdilo poseg detektiva v delavčevo zasebnost, ki jo varuje 35. člen Ustave, ni pa zaznalo kršitev 50. in 51. člena Ustave, ki varuje pravico do socialnega oziroma zdravstvenega varstva.

Nadalje višje sodišče sicer omenja pravico do zasebnosti kot nedotakljivo, kljub temu pa opozarja, da se na njo ne more sklicevati kršitelj pravnih in moralnih norm oziroma pravic iz socialnega in zdravstvenega varstva.

Delavec je sicer zavarovan pred delodajalcem s svojo pravico

³¹ Sodba Višjega sodišča v Ljubljani, št. VSL II Cp 1269/2004 z dne 13. 4. 2005, http://www.sodisce.si/znanje/sodna_praksa/visja_sodisca/26255/ (zadnjič obiskano: 16.7.2010).

do zasebnosti, vendar pa ta ni neomejena. Delodajalec ima pravico³², tako kot Zavod za zdravstveno varstvo, da nadzira, ali se delavec v bolniškem staležu ukvarja s pridobitno dejavnostjo in ali se drži navodil, ki mu jih je dal zdravnik.

Višje sodišče je v svoji sodbi navedlo, da lahko delodajalec vrši nadzor nad delavcem v bolniškem staležu oziroma zato pooblasti detektiva ali detektivsko agencijo. V takem primeru ima detektiv iste pravice kot sam delodajalec. V našem primeru je višje sodišče ugotovilo, da je detektiv namesto delodajalca pridobival informacije, povezane z delavčevim delovnim razmerjem. Tako detektiv ni opravljal naloge iz policijskih pristojnosti ali pristojnosti drugih državnih organov, zaradi česar se mu ne sme očitati protipravnosti, kot je storilo sodišče na prvi stopnji.

Poudariti želim še izjemno pomembno odločbo ustavnega sodišča glede razmerja med detektivsko dejavnostjo in pravico do zasebnosti. V odločbi št. U-I-136/07 se je ustavno sodišče opredelilo, da 33. a. člen ZJU, ki je bil dodan z Zakonom o dopolnitvah Zakona o javnih uslužbencih (ZJU-C, Uradni list RS 33/07), ni v neskladju z Ustavo RS. Navedeni člen namreč dovoljuje večje posege v pravice javnih uslužbencev pri samem nadzoru, če predstojniki njihovih služb sumijo, da oseba zlorabi pravico do bolniškega staleža ali pravico do povrnitve stroška za prevoz na delo. Ta odločba predstavlja nekakšen mejnik pri razmerju med pravico do zasebnosti in detektivsko dejavnostjo, saj se je sodišče opredelilo, da je v takih primerih nadzor nad osebo sorazmeren sumu kršitve in da obstaja dovolj podprt interes delodajalca.

2.7. Mnenje detektivov in detektivske zbornice o pravici do zasebnosti

Detektivska zbornica se je v svojem mnenju glede detektivske dejavnosti in pravice do zasebnosti opredelila nekoliko drugače. Zbornica namreč meni, da lahko detektiv pri pridobivanju informacij osebo neposredno opazuje in snema s fotoaparatom in kamero, če tako bistveno ne poseže v zasebnost posameznika.³³

³² Delodajalec, ki delavcu izplačuje nadomestilo plače v primerih delavčevega bolniškega staleža, ima tako kot Zavod za zdravstveno varstvo pravico izvajati nadzor nad koriščenjem te delavčeve pravice (137. člen, 3. odstavek Zakona o delovnih razmerjih).

³³ Stališče zbornice o nezakonitem delovanju detektivov, 2008, http://detektivska-zbornica-rs.si/slo/detektiv_2008.pdf (zadnjič obiskano: 16.7.2010).

Zbornica meni, da mora biti za kršitev določil 149. člena KZ-1 izpolnjen pomemben zakonski pogoj, in sicer občuten poseg v zasebnost. Pri tem pa se sklicuje na sklep ODT v Novem mestu, št. Kt 668/00, z dne 22.2.2001, s katerim je bila zaradi odsotnosti tega zakonskega pogoja, taka ovadba zavržena.

Zasebnost detektivska zbornica obravnava kot pravico v specifični skupnosti, saj si jo vsak oblikuje sam in tako jemlje zadevo kot zasebno glede na vsebino ali prostor, kjer se odvija. Če pa opazovani nastopa na javnih krajih, kot so gostinski lokali in trgovine pa s tem naklepno izstopa iz svoje zasebne sfere. Takšno njegovo ravnanje, sploh v primerih kršitev bolniškega staleža, ne more biti niti po vsebini niti po prostoru, kjer se odvija, zavarovano s pravico do zasebnosti.

Z nadzorom take osebe detektiv pridobiva le podatke o morebitni kršitvi bolniškega staleža, ne pa informacij o kulturi, življenjskih navadah in podobnih zasebnih zadevah.

Pri preučevanju izjav za javnost s strani detektivov je mogoče ugotoviti, da so detektivi enakega mnenja kot zbornica.

3. Sklep

Pravica do zasebnosti je kompleksna pravica, ki človeku pripada že z rojstvom. Skozi zgodovinska obdobja so se ljudje vedno bolj zavedali te pravice, prav tako so jo vedno bolj cenili in ji dajali vedno večji pomen. Pravico do zasebnosti je zaradi njene relativnosti zelo težko opredeliti, še težje pa jo je celotno zajeti, saj pokriva preširoko področje varstva.

Ugotavljam, da se je pogled na pravico do zasebnosti po svetu razvijal različno, in sicer glede na ekonomske, kulturne in politične razmere v posameznih državah. Kar v nekaterih kulturah povezujejo z izredno zasebnostjo, je lahko v drugih kulturah stvar splošnega in javnega pomena. Ob primerjavi pogledov na pravico do zasebnosti v svetu sem ugotovil, da so pomembni tudi ekonomski razlogi oziroma vloga države v določenih panogah, ki lahko posegajo v pravico do zasebnosti. Pri tem je mogoče ugotoviti, da evropske države zaradi preteklih političnih razmer dajejo pravici do zasebnosti močno zakonsko zaščito. Na velikem delu evropskih tal so namreč v prejšnjem stoletju delovali totalitarni režimi, kot so komunizem, socializem, nacizem in fašizem. V teh razmerah so totalitarne države močno posegale v posameznikovo

zasebnost. Iz strahu, da se podobne stvari ne bi več dogajale, je večina evropskih držav pravico do zasebnosti močno zavarovala z najvišjimi pravnimi akti. Tako menim, da je v evropskih državah pravica do zasebnosti dobro zaščitena.

Kljub temu da se je pravici do zasebnosti skozi zgodovino dajalo vedno večji pomen, saj je večina držav to pravico zavarovala z najvišjimi pravnimi akti, smo v sodobni družbi prišli do trenutka, ko je zasebnost postala ogrožena vrednota. Vzrok za tako stanje je napredek tehnologije, ki v nekaterih primerih, kot sta mobilna telefonija in svetovni splet, omogoča poseg v posameznikovo zasebnost celo na ta način, da oškodovani sploh ne ve, da mu je bilo poseženo v zasebnost. Menim, da bi morala država bolje zavarovati zasebnost posameznikov, celo tako, da bi sprejela poseben zakon, ki bi opredeljeval samo človekove pravice in svoboščine, kjer bi posebno poglavje opredeljevalo tudi pravico do zasebnosti in kazenske določbe v primeru kršitev te pravice.

Tako kot po svetu, se tudi v Sloveniji razvijajo različne panoge, ki s svojo dejavnostjo posegajo v posameznikovo zasebnost. Ena od takih je tudi detektivska dejavnost.

Detektivska dejavnost je v Sloveniji še razmeroma mlada, v zahodnem svetu pa je prisotna že dalj časa. Tako je na zahodu tudi mnogo bolj razvita, zaradi česar slovenski detektivi pri svojem delovanju upoštevajo tamkajšnjo detektivsko prakso. Kljub temu opazam razliko v načinu delovanja detektivov. V Sloveniji detektivi večinoma delujejo samostojno, saj obstajajo samo tri detektivske agencije. Razlog je mogoče iskati tudi v zakonsko določenih oblikah družb za opravljanje detektivskih dejavnosti, kjer so dovoljene samo osebne družbe. Moje mnenje je, da bi se detektivi mnogo bolj povezovali v družbe, če bi jim zakonodajalec omogočil delovanje v kapitalski družbi, saj se detektivi ne glede na namero zakonitega delovanja bojijo neomejene odgovornosti v tako specifični dejavnosti. Ugotavljam, da je detektivska dejavnost v slovenski javnosti zelo slabo poznana, za kar pa nosijo odgovornost tudi detektivi, saj ni nikjer opaziti njihovega propagiranja te dejavnosti.

Menim, da je detektivska dejavnost sicer dobro zakonsko opredeljena, kljub temu pa je dopuščeno preveč relativnega razumevanja zakonskih določb in sivega polja. To je mogoče ugotoviti že iz različnega razumevanja zakonskih dikcij s strani detektivske zbornice v nasprotju z informacijsko pooblaščenko, protikorupcijsko

komisijo in MNZ, predvsem kar se tiče detektivskega poseganja v zasebnost.

Pravica posameznika do zasebnosti je sicer največja omejitev, ki detektiva omejuje pri pridobivanju informacij o posamezniku. Prepričan sem, da se v Sloveniji ljudje zelo dobro zavedajo svoje pravice do zasebnosti, zaradi česar morajo biti detektivi pri nas še bolj pozorni na to. Razloge za to vidim v tem, da je nedavno Slovenija prešla iz socialistične v demokratično politično ureditev, kar je povzročilo razmah zavedanja človekovih pravic. Tako so postali ljudje občutljivi na to vprašanje, zato nikomur ne dovolijo, da jim posega v zasebnost, zaradi česar imajo detektivi veliko težavo pri pridobivanju informacij o posamezniku. Prav tako je Slovenija zaradi svojega geo strateškega položaja in mentalitete ljudi v primerjavi s tujino izredno varna država. Če je stopnja varnosti visoka, so ljudje manj pripravljeni dopuščati posege v zasebnost, kot v državah, kjer je stopnja varnosti nizka. Dejstvo je, da so se ljudje za ceno varnosti pripravljeni odreči določenemu delu svojih pravic, kot npr. v državah z visoko stopnjo kriminala, ali v ZDA po terorističnem napadu 11. 9. 2001. Iz tega lahko zaključim, da imajo in bodo imeli slovenski detektivi pri opravljanju svoje dejavnosti tudi v bližnji prihodnosti veliko težav z zasebnostjo posameznikov, prav tako pa se zakonodaja ne bo spreminjala v njihovo korist.

Detektivom je tudi zaradi preprečevanja posegov v zasebnost zakonsko prepovedano opravljati naloge, ki so v policijski pristojnosti in zbirati informacije v zvezi s kaznivimi dejanji, razen s tistimi, ki se preganjajo na zasebno tožbo. Menim, da bi moral zakonodajalec na detektive prenesti še določena pooblastila v zvezi s pridobivanjem informacij o kaznivih dejanjih, ki se preganjajo na predlog oškodovanca ter vročanja sodnih pošilk in iskanja oseb, ki se izogibajo sodnim postopkom. Ugotavljam namreč, da se stopnja kriminala v Sloveniji povečuje. Sorazmerno s tem se povečujeta tudi struktura in obsežnost dela policije, posledica tega pa je dejstvo, da se policija vedno manj posveča bagatelni kriminaliteti oziroma kriminaliteti, ki povzroča manjšo škodo in predstavlja manjšo nevarnost za družbo. Kot nekdanji policist lahko trdim, da je odnos policije do bagatelne kriminalitete celo apatičen. Prav tako imajo policisti ob trenutni kadrovski problematiki vedno manj časa vročati sodne pošiljke in opravljati privedbe oseb, ki se ne odzivajo vabilom na sodišče. Prenos takih pooblastil na detektive bi sicer povečal poseganje v posameznikovo zasebnost, vendar

bi močno olajšal delo policistom in zelo skrajšal sodne postopke.

Kot sem že navedel, pravica do zasebnosti zelo otežuje detektivsko dejavnost in povzroča detektivovo nemoč, kar detektive sili k vedno večji iznajdljivosti. Ob trenutni zakonski podlagi detektivi zelo težko pridobivajo informacije, še težje pa jih dokumentirajo tako, da bodo lahko uporabljene v nadaljnjih postopkih. Tako v Zakonu o detektivski dejavnosti detektivom ni izrecno dovoljeno, da lahko osebo snemajo in fotografirajo. Kljub temu pa sem pri preučevanju judikature ugotovil, da sodišče snemanja in fotografiranja osebe z javnega kraja, načeloma ne obravnava kot preokračen poseg v zasebnost, sploh pa v primerih, ko nadzorovana oseba krši kakšna pravila. Zato menim, da bi se morala v ZDD dodati dikcija, da lahko detektiv snema in fotografira osebo z javnega kraja, s čimer bi bolj kakovostno dokumentiral informacije, ki bi bile koristne za nadaljnje postopke.

Ugotavljam, da je detektivska dejavnost v Sloveniji dobra tržna niša, zaradi česar se bo vedno bolj razvijala. Ob vedno bolj konkurenčnem trgu pa bo prihajalo do večjih kršitev pravice do zasebnosti, saj bodo detektivi želeli biti vedno bolj učinkoviti in tako privlačni za stranke. Ne glede na to pa menim, da bi moral zakonodajalec dati detektivom več pooblastil glede posegov v zasebnost, hkrati pa povečati nadzor nad detektivsko dejavnostjo in izpolnjevanjem vpogoje za pridobitev licence. Tako bi detektivska dejavnost postala učinkovitejša in bi služila svojemu namenu.

LITERATURA

- Čas Tomaž. 2006. *Pravice detektivov: sodna praksa. Detektiv, št. 1-2, (2006), str. 51-52.*
- Dvoršak Andrej, *Detektiv: taktika in metodika poizvedovanja in primeri*, Sad, Ljubljana, 2002.
- Finžgar Alojzij, *Osebnostne pravice*, Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana, 1985.
- Klemenčič Goran, Kečanović Bećir, Žaberl Miroslav, *Vaše pravice v policijskih postopkih*, Založba Pasadena, Ljubljana, 2002.
- Kotnik Sonja, *Prepovedi v detektivski dejavnosti*, V Nove možnosti zasebnega varstva v Sloveniji, ur. Andrej Anžič, str. 163-171, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, 1999.
- Lampe Rok, *Sistem pravice do zasebnosti*, Bonex, Ljubljana, 2004.
- Petek Silvo, *O detektivskem delu v Sloveniji. Detektiv, št. 1-2, (2008), str. 4-5.*
- Polajnar Pavčnik Ada, *Temeljne pravice kot osebnostne pravice*, V Temeljne pravice, ur. Marijan Pavčnik, str. 112-136, Cankarjeva založba, Ljubljana, 1997.
- Renčelj Zdravko, *Izvajanje detektivskih storitev*, V Zasebno varovanje in detektivska dejavnost – dileme in perspektive, ur. Andrej Anžič, str. 279-309, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, 1997.
- Rovšek Jernej, *Pravna ureditev in praksa v Sloveniji*, Inštitut za sodobne družbene in politične študije, Ljubljana, 2005.
- Tekavec Simona, *Odškodninskopravno varstvo pravice do osebnega življenja in komunikacijska zasebnost*, Univerza v Mariboru, Maribor, 2010.
- Žurej Jurij, *Pravica do zasebnosti*, Zbornik znanstvenih razprav, št. LXI, 2001.

Pravni viri

Ustava RS (URS) (Uradni list RS, št. 33/91, št. 42/97, št. 66/00, št. 24/03, št. 69/04, 68/06)
Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah (MPDPP) (Uradni list RS, št. 7/71).
Kazenski zakonik (KZ-1) (Uradni list RS, št. 55/08).
Zakon o detektivski dejavnosti (ZDD) (Uradni list RS, št. 32/94, št. 96/02, št. 7/03, št. 90/05, št. 113/05, št. 60/07, št. 96/07 in št. 29/10).
Zakon o kazenskem postopku (ZKP) (Uradni list RS, št. 63/94, št. 25/96, št. 96/04, št. 8/06, št. 32/07).
Zakon o prekrških (ZP-1) (Uradni list RS, št. 7/03, št. 23/05, št. 55/05, št. 70/06).
Zakon o preprečevanju korupcije (ZPKor) (Uradni list RS št. 2/04).
Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) (Uradni list RS, št. 86/04, št. 94/07).
Zakon o sodnem registru (ZSR) (Uradni list RS, št. 13/94, št. 91/05, št. 33/07, št. 54/07 in št. 49/09).
Zakon o zdravniški službi (ZZdrS) (Uradni list RS, št. 98/99, št. 67/02, št. 15/03, št. 45/03, št. 36/04, št. 72/06 in št. 58/08).
Predpisi o detektivski dejavnosti, 2003., http://www.detektivska-zbornica-rs.si/slo/detektiv_2006.pdf (20.6.2010)

Viri

Čeferin, Aleksander, 2009, *Siva polja ne morejo biti izgovor*. http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/objektiv/1042292822 (zadnjič obiskano: 22.6.2010).
Mnenje informacijske pooblaščenke št. 0712-233/2009/2, z dne 27.5.2009. [http://www.ip-rs.si/varstvo-osebnih-podatkov/iskalnik-po-odlocbah-in-mnenjih/odlocbe-in-mnenja-varstvo-osebnih-podatkov/?tx_jzvopdecisions_pi1\[showUId\]=1697&tx_jzvopdecisions_pi1\[highlightWord\]=detektiv&cHash=f9f69c3aec](http://www.ip-rs.si/varstvo-osebnih-podatkov/iskalnik-po-odlocbah-in-mnenjih/odlocbe-in-mnenja-varstvo-osebnih-podatkov/?tx_jzvopdecisions_pi1[showUId]=1697&tx_jzvopdecisions_pi1[highlightWord]=detektiv&cHash=f9f69c3aec) (zadnjič obiskano: 13.7.2010).
Mnenje MNZ, 2005. http://www.detektivska-zbornica-rs.si/slo/detektiv_2006.pdf (zadnjič obiskano: 15.7.2010).
Načelno mnenje Komisije za preprečevanje korupcije št. 119, z dne 30.1.2008. <http://www.kpk-rs.si/index.php?id=36&show=282&podrocje=eleto=&mesec=&cHash=d325580e52> (zadnjič obiskano: 8.7.2010).
Sodba Višjega sodišča v Ljubljani, 13.4.2005, št. VSL II Cp 1269/2004, http://www.sodisce.si/znanje/sodna_praksa/visja_sodisca/26255/
Stališče zbornice o nezakonitem delovanju detektivov, 2008. http://www.detektivska-zbornica-rs.si/slo/detektiv_2008.pdf (zadnjič obiskano: 6.7.2010).